

Handläggare
Maria Pettersson
Telefon: 08-508 28 834

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2016-03-15 p. 26

Deltagande i EU-projektet LIFE IP Rich Waters

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna att miljöförvaltningen deltar i projektet LIFE IP Rich Waters.
2. Uppdra åt förvaltningschefen att underteckna miljöförvaltningens förbindelse att delta i projektet.
3. Uppdra åt förvaltningen att utforma den detaljerade ansökan, och om denna beviljas av EU-kommissionen, teckna eventuellt konsortialavtal med de övriga parterna i projektet.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Maria Svanholm
Enhetschef

Bakgrund

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har tagit initiativ för att söka pengar från EUs finansieringsprogram för miljöförbättrande åtgärder - LIFE IP.

I Norra Östersjöns vattendistrikt pågår flera vattenprojekt som syftar till att uppnå de mål som finns i åtgärdsprogrammen för vatten. Kommuner, länsstyrelser och föreningar lägger ner stort arbete på att vi ska få rent och bra vatten i distriktet, men ändå når vi inte ända fram.

EU har kartlagt ett behov av att samordna miljöaktiviteter i större distrikt och har därför tagit fram det nya LIFE IP-programmet. I korthet betyder det att pågående projekt och aktiviteter med olika offentliga medel som stöd integreras till ett större projekt, ett LIFE IP, för att på ett målinriktat och samordnat sätt ge bättre förutsättningar att nå önskade miljömål.

Projektet

Syfte och mål

LIFE IP Rich Waters syftar till att effektivisera åtgärdsarbetet för ett fullt genomförande av åtgärdsprogrammet för Norra Östersjöns vattendistrikt och även bidra till implementeringen av vattendirektivet i hela Sverige. Projektets mål är att genomföra konkreta åtgärder och skapa samverkan och lärande för att göra åtgärdsarbetet effektivare. Samtidigt ska projektet generera nya projekt med finansiering utanför LIFE IP. Exempel på sådana finansieringskällor är Interreg, Horizon 2020, lantbruksprogrammet och LOVA.

Temaområden och delprojekt

Projektet består av delprojekt inom fem temaområden; Vattenplanering, övergödning från lantbruket, övergödning från VA- och dagvatten, konnektivitet (skapande av fria vandringsvägar för djur och växter förbi dammar) och miljögifter. Nedan beskrivs delprojekten kortfattat.

I temaområdet vattenplanering ingår delprojekt med mål att:

- Stötta och utveckla kommunernas vattenplanering.
- Testa olika tillvägagångssätt och aspekter i vattenplaneringen, exempel LEAN.
- Skapa nya projekt som finansieras utanför LIFE IP Rich Waters.

I temaområdet övergödning från lantbruket ingår delprojekt med mål att:

- Ta fram kunskapsunderlag och beslutsstöd för åtgärder inom lantbruket.
- Utveckla nya metoder för att undersöka spridningsvägar för näringsämnen.
- Utföra åtgärder och visningsanläggningar för minskat näringsläckage.
- Testa metoder för att restaurera övergödda sjöar och havsvikar.

I temaområdet övergödning från VA-sektorn ingår delprojekt med mål att:

- Utveckla metoder för att hitta och åtgärda fosforkällor i dagvatten.
- Skapa multifunktionella vattenparker.
- Skapa och visa upp system för insamling och hantering av toalettavfall i skärgårdsmiljöer.

I temaområdet konnektivitet ingår delprojekt med mål att:

- Öka samverkan och effektivisera processerna för att skapa fria vandringsvägar.
- Skapa faunapassager och visningsobjekt.

I temaområdet miljögifter ingår delprojekt med mål att:

- Samordna mätningar av miljögifter och öka kunskapen kring källorna för olika föroreningar.
- Demonstrera biologiska metoder för sanering av förorenade sediment.
- Begränsa användning av giftiga båtbottnfärger.

Medverkande parter

De drygt 40 parterna representeras av tio länsstyrelser, 13 kommuner, två nationella myndigheter, åtta företag och kommunala bolag, en intresseförening, en stiftelse, fyra vattenvårdsförbund och två universitet och forskningsinstitut.

Ansökningsprocedur

Hösten 2015 skrevs en så kallad Concept Note (bilaga 1), där det i stora drag skissades upp ett tänkbart LIFE IP projekt. EU tyckte om förslaget och projektgruppen blev inbjudna att lämna in en fullskalig ansökan.

En fullskalig ansökan ska vara EU tillhanda den 1 april 2016. Under hösten 2016 ger EU besked om projektet ”LIFE IP Rich Waters” kommer att tilldelas projektmedel. Om projektet beviljas väntas kontrakt skrivas i september 2016.

Genomförande och budget

Om LIFE IP Rich Waters beviljas medel från EU kommer det att pågå under 7,5 år, från den 1 jan 2017 till den 30 juni 2024. Projektet är uppdelat i 2,5 års faser, vilket gör det möjligt att göra vissa förändringar under projektets gång. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt och Länsstyrelsen i Västmanland håller i den övergripande projektledningen. Samtliga partners ansvarar för att de inom projektet planerade åtgärderna genomförs. Budgeten omfattar totalt 29 miljoner euro. EU-finansieringen står för drygt 11 miljoner euro, Havs- och vattenmyndigheten

medfinansierar med 5 miljoner euro och de medverkande bidragsmottagarna medfinansierar med knappt 13 miljoner euro.

Stockholms stads deltagande

Miljöförvaltningen i Stockholm deltar i två delprojekt inom temaområdet miljögifter;

- Samordna mätningar av miljögifter och öka kunskapen kring källorna för olika föroreningar.
- Begränsa användning av giftiga båtbottnfärger.

Miljöförvaltningens budget omfattar ca 655 000 euro, varav EU-finansieringen står för ca 279 000 euro (43%) och Miljöförvaltningen bidrar med ca 376 000 euro (57%) som finansieras inom ram.

Genom Stockholms deltagande i projektet kan miljögiftsövervakningen utökas till att täcka fler vattenförekomster och fler ämnesgrupper. Vidare kan källspårningen av miljögifter, till exempel tributyltennföreningar (TBT mfl) och pefluorerade ämnen (PFAS) utökas vilket tillför viktig information till arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen.

Stockholms stad medverkar också i arbetet med att förbättra kunskapsöverföring och samordning mellan länsstyrelser, kommuner och andra intressenter i regionen gällande miljögiftsövervakning och vattenförvaltning. Bland annat kommer en så kallad access point skapas för information såsom provtagningsstrategier och övervakningsresultat.

Syftet med delprojektet om båtbottnfärger att minska utsläppen av miljögifter från fritidsbåtar. Detta görs genom att bygga båtbottn-tvättar, inspirera båtägare att använda anläggningarna och även inspirera berörda parter att bygga liknande anläggningar. Genom miljögiftsövervakningen kan vi på lång sikt följa upp effekterna av denna åtgärd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

LIFE IP Rich Waters gör det möjligt att utveckla, komplettera och intensifiera redan pågående arbete inom miljögiftsövervakningen och arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för vatten på miljöförvaltningen. Projektet möjliggör till exempel anläggandet av en borsttvätt för fritidsbåtar på Mälarsidan av Stockholm där det idag saknas ett sådant alternativ för båtägare. Projektet förbättrar också samarbetet och kunskapsöverföringen mellan länsstyrelser

och kommuner i regionen i frågor gällande miljögiftsövervakning och vattenförvaltning.

Den extra administrationen som projektet genererar finansieras av EU.

Miljöförvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner att miljöförvaltningen upprättar en detaljerad ansökan för projektet LIFE IP Rich Waters. Vidare föreslår miljöförvaltningen att miljöförvaltningens direktör får i uppdrag att underteckna förvaltningens förbindelse att delta i projektet, samt att teckna eventuellt konsortialavtal med övriga parter i projektet.

Bilagor

1. Concept Note LIFE IP Rich Waters